

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Commvni,
Excommunicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

8 Quæ sit forma illam ferendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

nam proprie irregularem rite ordinare, quia in legibus penalibus attendenda sunt verba legis. Vnde similiter colligitur, Episcopum in eo casu non incurere censuram ordinando hominem solo diuino iure, aut naturali indignum ordinatione, si impedimentum, quod habet ex vi Pontificij iuris canonici non sit, & sub aliqua specie proprie irregularitatis comprehensum, quia verba legis penalis in proprietate & rigore sumenda sunt iuxta Ecclesiasticum vsum. Et ideo multum expedit non ab utriusque nominibus, ex quorum vltimo pendet intelligentia ecclesiasticarum legum. Licet ergo is, qui ordinatus est, sit criminofus, aut valde ineptus, vel indoctus, si tamen defectus eius ex vi alicuius canonis non inducit propriam irregularitatem, ordinator eius non manebit censuraligatus ex vi talis legis. Quando vero hæc indignitas sit etiam irregularitas, constat ex dicendis de irregularitatibus in particulari.

SECTIO VIII.

Quæ sit verborum forma, per quæ inducitur irregularitas.

Væstio hæc visa est maxime necessaria, quia eius decisionem pendet omnia, quæ de speciebus irregularitatis dicenda sunt. Cum enim dixerimus irregularitatem tantum incurri in casibus à iure expressis, maxime scire expedit, quibus verbis solet in iure irregularitas exprimi, seu quæ verba legis sufficiant, vt intelligamus irregularitatem ibi satis expresse ferri. Et hæc est forma verborum quam inquirimus, non enim de verbis ab homine proferendis, sed de verbis iuris tractamus. Duo ergo in his verbis præcipue consideranda sunt. Primum est, vt significant penam vel impedimentum canonicum ipso facto incurrendum, nulla expectata sententia, etiam declaratoria criminis, quia irregularitas non aliter imponi consuevit vt scilicet 4. declaratum est. Secundum est, vt verba, quibus tale impedimentum vel pena declaratur, sint ita propria, vt in specie significant hoc impedimentum quatenus ab aliis distinguitur. Ratio est, quia hæc verba id efficiunt quod significant. Item quia sunt verba practica, quæ debent in particulari significare quod intendunt, quia effectio circa particularia versatur. Item quia irregularitas debet esse in iure satis expressa.

Prima vniuersalis regula.

Ex his ergo principiis, quæ certissima sunt, partim ex iure canonico, c. l. qui, de Sent. excomm. in 6. partim ex ipsa naturali ratione, colligi possunt nonnullæ vniuersales regulæ. Prima est: Quoties verba legis non significant penam ipso facto, sed requirunt actionem hominis vt imponatur, in tali lege non est sermo de irregularitate. Patet, quia penalis lex nunquam per se ipsam operatur absque sententia, vel facto hominis, nisi per verba eius sufficienter exprimat: quod maxime verum habet in irregularitate, quam necesse est esse in iure expressam. Hic autem occurrebat statim questio, qualia esse debeant verba legis, vt sufficienter declarent legem, per se ipsam operari. Hoc vero dubium commune est irregularitati cum censuris: & ideo videri possunt, quæ diximus supra disp. 3. sect. 2. Imo & questio communis est omnibus legibus penalibus, quam latissime tractat Tiraquell. in l. Si vnquam, C. de Reuocan. donation. verb. Reuertatur, per totum.

Quia vero vulgaris regula apud Iuristas est, quæd priuatio ferretur per verbum præsentis, aut præteriti, significari per ipsam legem statim ferri: quando vero ferretur per verba futuri, significari penam ferendam, vt late Tiraquellus supra num. 21. & alij Iuristæ in l. Si quis maior, cum Gloss. libi, C. de Trans-

Fr. Suárez tom. 5.

actionibus, & in l. Si quis in tantam, C. Vnde vi, & in cap. Tria, de Penis, & in cap. As si clerici, de Iudiciis, vbi Abb. n. 34. & Dec. n. 35. Addenda hic necessario est limitatio, nisi ex aliis verbis adiunctis satis significetur alius sensus penæ ipso iure lata, vel ferendæ, vt multis exemplis declarauimus in dicto loco de Censuris, & in præsentia materia, verba legis sufficienter significant imponi irregularitatem, si lex dicat, irregularis erit, vel irregulari fiet. Ratio est, quia in ipso nomine irregularitatis includitur aliquid sufficienter determinans verbum illud ad talem significationem. Sic enim agentes de censuris diximus, si cum verbo de futuro adiungatur particula, eo ipso, ex tunc, ipso facto, & similibus, per illam determinari significationem verbi de futuro, vt significet censuram ipso facto incurrendam, & ex tunc futuram, seu duraturam. In præsentia ergo, quamuis non addantur expresse huiusmodi particula, in ipsa voce, & ratione irregularitatis intrinsece includitur. Nam, quia censuræ possunt à iure, & ab homine ferri, ideo verbum de futuro per se sumptum magis significat ferendam, quam latam, si non addatur particula determinans significationem: non enim potest ex sola ratione censuræ determinari. Irregularitas autem solo iure fertur, & ideo eo ipso quod nominatur in lege, per se ipsam determinat quodcumque verbum etiam de futuro, vt significet sententiam latam, & non tantum ferendam, vt si dicatur, irregularis erit, subintelligitur ex tunc, vel, irregulari fiet, subintelligitur ipso facto, & sic de aliis: quia illæ particulae implicite continentur in ipso nomine irregularitatis, vt declarauimus. Quocirca, quando in lege ponitur expresse irregularitatis nomen, nulla est difficultas intelligendi, quod sententiam latam contineat.

Quia vero Canones, præsertim antiqui, raro videntur nomine irregularitatis, sed per effectus, vel per alias circumlocutiones illam indicant: ideo difficile est discernere, an canon contineat sententiam latam, vel ferendam, quia sæpe tales effectus, & descriptio per illos possunt ad aliquod aliud impedimentum canonicum accommodari. Nihilominus tamen proposita regula, & communis doctrina in hoc seruanda erit, nam si ex cæteris verbis legis non constat satis expresse sermonem esse de irregularitate, & alioqui pena imponitur per verbum futuri, & non præsentis, aut præteriti, signum est ibi non imponi irregularitatem, sed aliquam censuram, vel aliam penam. Probatur, quia tunc ex vi nullius vocis declaratur sufficienter, talem penam ipso iure imponi: ergo signum est non esse irregularitatem. Vt autem per exemplarem magis declaremus, nonnullas formulas canonum proponere oportet, ex quibus aliqui irregularitatem colligunt, mea tamen sententia ex vi verborum illam non continent. Prima est ex cap. Si quis Episcopus, i. quæst. 1. Proprii gradus periculo subiacet: vbi constat verbum esse de futuro, & effectum illum non minus ad suspensionem, vel depositionem, quam ad irregularitatem posse referri, ideoque de suspensione potius esse intelligendum quod clarius constat ex originali in Concilio Chalcedonensi actione 15. can. 2. vbi ad illam penam præmittitur condicionalis, Si conuictus fuerit, hæc enim conditio ad irregularitatem contrahendam necessaria non est. Secunda est in c. 1. de Ordinatis ab Episcopo. qui renunc. Episcopo. Executionem officij non habebit, quam penam suspensionem esse, nos supra pise. qui ren. interpretati sumus: quia ad carentiam executione officij non plus requiritur, & penali legi non amplius dandum est, quam verba requirant. Circa verbum autem, habebit, licet sit de futuro, quia ibi non significat priuationem rei iam possessæ, sed negationem accipiendæ, ideo carentiam executionis ex tunc futuram significat: vt supra exposuimus.

Tertia est in c. Si quis Episcopi, i. q. 1. Ordinationis ius vltimus non habebunt, vbi ordinationis, vox actiuam, & qui Episcopi, passiuam.

lii

palsi-

Abbat.
Destus.
Limitatus.

Exemplum vbi
gula dicitur
exponitur.

1. Exem-
plum & si
quis Episc.
pise. l. q. 1.

2. Ex cap. 1.
de ord. ab E-
pisc. qui ren.

3. Ex c. 1.
qui Episc.
palsi-
q. 1.

passiuam potest significare: ibi tamen actiue sumitur: loquitur enim Leo Papa de Episcopis, qui ob indignam ordinationem, ordinandi iure priuatur: Vnde ibi non est sermo de irregularitate, sed de suspensione quadam. Neque ibi cogitur verbum illud, *Habebunt*, ita explicare, vt contineat sententiam latam, sed potius ferendam, quia sermo est de Episcopis, qui ante illud crimen ius ordinandi habebant: vnde non carent illo, nisi priuentur per sententiam, quia verbum de futuro non amplius cogit, sicut si diceret, *iure ordinandi priuentur*. Quarta sumitur ex c. *Quoniam*, d. 48. *Cesset à clero*, & ibidem *Præcipitur ab actu sui cleri*. Quas penas inter irregularitates refert Maiolus: mihi tamen videtur in primis ibi non contineri pena ipso iure lata. Primo quia verbum, *Præcipitur ab actu*, de futuro est, & manifeste postulat actionem hominis: verbum autem, *Cesset*, ad summum est inchoat: potest enim intelligi, aut quod in actu exercito, vt sic dicam, imperium feratur per ipsammet legem, aut quod imperium ferendum sit per iudicem; tamen ex adiunctis constat in hoc secundo sensu accipi, nam præmittitur, *Si conuictus duobus, vel tribus testibus fuerit*, & subditur, *Cesset à clero*, id est, tali pena afficiatur. Vnde in ipso à Concilio originali Niceno 1. can. 2. clarius dicitur, *Deponendus est*, non est ergo ibi sermo de irregularitate, sed de depositione. Quinta sumi potest ex cap. *Clericus qui*, d. 46. ibi, *ab officio degradetur*, quam etiam Maiolus refert; immerito tamen quia ibi non est sermo de pena lata, sed ferenda, vt tam ex verbo, *Degradetur*, quam ex præcedentibus constat, scilicet, *clericus, qui adulterio, & prodigiis vacare deprehenditur*, scilicet in iudicio: imponitur ergo ibi pena, *Degradationis*, id est, depositionis, vel alicuius suspensionis, nam vox illa secundum antiquum vsum hæc omnia significat, & delicta, de quibus ibi agitur, plane requirunt hanc totam latitudinem. Idemque colligi potest inferius ex ca. 5. eiusdem dist. vbi de clerico maledico dicitur, *Cogatur ad postulandam veniam, si noluerit, degradetur*: neque amplius ad officium absque satisfactione reuocetur, vbi constat degradationem illam non fuisse, qualis nunc fit per exautorizationem, in ordine ad tradendam personam curiæ seculari, sed extendi ad suspensionem.

Vnde colligo, quoties pena in canone ponitur per hoc verbum, *deponatur vel degradetur*, aut raro, aut nunquam esse sermonem de irregularitate. Exempla sunt multa in canonibus Apostolorum, & in ca. *Si quis Episcopus*, d. 83. cuius verba sunt, *Ab officio suspendatur*, & Glossa exponit, *id est deponatur*, & quid sit per interpretationem, eadem est ratio de utroque verbo, nam euidenter significant penam ferendam, & ab irregularitate distinctam. At vero in cap. *Cum illorum*, de Sent. excom. ibi, *A susceptu ordinibus censemus in perpetuum deponendos*, videri potest, per illa verba describi irregularitatem; quia ibi agitur de pena eorum, qui excommunicatione ligati ordines suscipiunt; de quibus ait Pontifex, quod si sint clerici seculares, & scienter ordines susceperint, perpetuo sunt deponendi, non ergo nouam penam imponit, sed executionem tantum ipsius irregularitatis præscribit absque spe dispensationis. Quæ interpretatio est probabilis, iuxta illam vero dicendam est, ibi non imponi penam, sed mandari tantum executionem penæ iam impositæ per canones. Verisimilius autem est, præter irregularitatem, quæ iure ipso incurritur, mandari etiam depositionem perpetuam per iudicem imponi, quando concurrunt omnes circumstantiæ ibi designatæ, scilicet, quod excommunicatio est qualificata (vt sic dicam) id est, reseruata Pontifici, & cum plena cognitione illius, ordines suscipiuntur. Nam de aliis clericis secularibus, qui ex ignorantia iuris, vel facti in eo statu ordinantur, ibi supponitur manere irregulares, & non posse per alium, quam per summum Pontificem dis-

pensari, eis vero non imponitur depositio perpetua: signum est ergo pro prioribus esse aliam penam à iudice imponendam præter irregularitatem. Inferius vero in versu. *Si autem*, dicitur, monachos dicto modo ordinatos manere suspensos ab executione suscepti ordinis, & officii: quæ pena ipso facto imponitur, ideoque credi potest suspensionem ibi latè sumi pro irregularitate. Ego vero existimo esse nouam penam impositam quando concurrunt dictæ circumstantiæ, cuius signum est, quia non solum ab ordine, sed etiam ab officio suspensio imponitur, à quo irregularitas non ita generatim separatur, quia suspensio ab officio, vsum etiam iurisdictionis impedit, quem non impedit irregularitas.

Sexta verborum forma sumi potest ex cap. *Quoniam*, d. 47. dist. ibi. *Deiciatur à clero*, & *alienus existat à clero*. Ex quibus priora verba aperte significant depositionem, vt Glossa ibi intellexit, quia & verbum *deiciatur* de futuro est, & actionem hominis requirit, & præterea ad imponendam illam penam probatio postulat, vt probant illa verba, *Si quis inuentus fuerit, &c.* Illa autem postrema verba *alienus existat à clero*, videntur magis indicare irregularitatem, tamen reuera non significant distinctam penam: vnde etiam translatio Concilij Niceni can. 18. ita habet, *Abiciatur à clero*, & *alienus ab Ecclesiastico habeatur gradus*, & ita refertur 14. quæst. 4. ca. *Quoniam*, de eadem etiam depositionis pena ab homine imponenda sermo est in cap. *Episcopus*, dist. 41. cum dicitur, *Deiciat ab officio suo*, & in cap. *vtim*, dist. 55. ibi. *Bene*, & *fraternitas tuas fecit*, ab officio eum presbyteri remouet, & c. Et similia multa facile inueniuntur. Solum est obseruandum, quod licet irregularitas ipso facto incurrat, nihilominus ad officium prælati pertinet efficere, vt irregularitas ab aliquo contracta obseruetur, & executioni mandetur. Vnde sit vt aliquando possint canones de hac executione loqui: oportet tamen vt de tali irregularitate ex aliis iuribus constet: & ideo semper verum est, ex solis verbis de futuro, quæ irregularitatem aperte non exprimunt, sed potius requirunt actum hominis, non satis posse colligi irregularitatem.

Secunda generalis conclusio.

Secundo principaliter dicendum est, quamuis priuatio ordinum ex vi verborum canonis ipso iure feratur, non semper ferri irregularitatem, nisi vel ex verbis expressis, vel ex aliis indicis sufficientibus colligatur. Probatur: quia depositio, vel suspensio perpetua ipso iure lata est pena ab irregularitate distincta, sed hæc solet in iure vocari ordinum priuatio: ergo talis priuatio, etiam ipso iure posita, indifferens est ad irregularitatem, & nonnulla alia impedimenta canonica: ergo, vt significetur irregularitas, necessaria sunt verba, aut indicia specialiora. Quoniam, si verba in proprietate sumpta depositionem, vel suspensionem significant, pro illis penis, vt ab irregularitate distinguatur, sumenda sunt nisi aliud cogat. Imo si sint ambigua, & ex se indifferencia ad irregularitatem, vel suspensionem, & ex aliis circumstantiis litteræ aliud non constet, potius de suspensione, quam de irregularitate interpretanda sunt, tum quia illa est minor pena, tum etiam, quia irregularitas non incurritur nisi in casibus à iure expressis: non potest autem dici in iure expressum, quod verba adeo ambigua, & generalibus propositum est.

Exemplis rem declaremus. Primum quoad priorem partem sumi potest ex cap. 1. de Homicidio in 6. ibi, *Excommunicationis, & depositionis à dignitate, honore, ordine, officio, & beneficiis incurrat sententias ipso facto*: nam ibi non irregularitas fertur, sed depositio. Simile habetur in Extrau. 2. de Simonia. Exemplum vero alterius partis sumi possunt ex ca. *Tengualidum*, c. *Tengualidum*, 11. quæst. 11. quæst. 11. quæst. 11.

4. Ex cap.
quoniam
d. 48.

5. Ex cap.
clericus, qui
d. 46.

6
Corollar.

Cap. Cum
illorum de
Sent. excom.
exponitur.

11. quæst. 3. in verbis illis, *Omni indicamus sacerdoti officio manere pœnitentem alienos. Quæ verba priuationem sacerdotij significant, & tamen per ea non fertur irregularitas, sed de positionis pœna: unde statim subditur, Prædictis autem depositis, &c.* Aliud exemplum sumi potest ex cap. *Qui semel, dist. 50.* ubi sic habetur, *Qui semel post suam ordinationem in lapsu ceciderit, deinceps iam depositus erit, nullumq; gradum sacerdotij poterit adipisci.* Nam licet verbum illud sit de futuro, tam ex illis particulis adiunctis, *deinceps iam*, videtur determinari ad significandam pœnam ipso facto: nam ex vi illarum significatur, extunc, ætate pœnæ commissi criminis fore depositum. Unde aliqui existimant illam esse sufficientem formam latæ irregularitatis, præsertim adiunctis illis vltimis verbis, *nullum gradum sacerdotij poterit adipisci.* Ego vero de propria de positione verba intelligo ut sonant: & valde probabile existimo, ibi non esse de positionem ipso iure latam, sed ferendam cum Turrecremata, & aliis. Quod colligo in primis ex qualitate criminis, pro quo illa pœna imponitur, scilicet, *pro quolibet lapsu, carnis* (ut omnes exponunt) post ordinationem, incredibile autem tam grauem pœnam fuisse impostam ipso facto pro huiusmodi casu adeo humano, & qui tam frequens esse potest. Unde in cap. *Presbyter, dist. 82.* sic habetur, *Presbyter si fornicationem fecerit, quanquam secundum canones Apostolorum debeat deponi: tamen, & c.* quam de positionem solum suspensionem quandâ fuisse colligo ex cap. *Hi qui, 15.* quæstione 8. Quod ergo in distinct. cap. *Qui semel, dist. 50.* deinceps fore depositum, ita exponendum est, id est, deinceps deponetur, statim ac de crimine cõlitterit. Unde quod subditur, *nullum gradum sacerdotij poterit adipisci*, intelligitur post de positionem, seu ex vi illius: atque ita ex vi illius formæ nõ colligitur irregularitas, atq; ad eundem modum exponendum existimo canonem 14. Apostolorum in verbis illis, *Eum non amplius celebrare iubemus*: nam separatio à celebratione, & ratione suspensionis, & ratione irregularitatis conuenire potest: & ideo potius de suspensione illa pœna interpretanda est, maxime considerato delicto, pro quo imponebatur, scilicet, propter transitu clericum ab vna parochia in aliam sine licentia Episcopi. Imo etiam incertum est, an illa forma verborum contineat pœnam ipso facto incurrendam, seu præceptum directe impostum ipsi delinquenti, ne vltius ministret, vel tantum absolute præcipiatur, ut ei talis imponatur pœna, nam verbum, *iubemus*, absolute sumptum non amplius significat in omni rigore. Vnde alia translatio habet, *Hunc vltius ministrare non patimur.* Atque ita videtur tacite exponi in Concilio Antiocheno c. 10. Ex his ergo exemplis poterit de aliis similibus iudicium ferri.

De iudiciis quibus colligatur irregularitas in iure lata.

16. Statim vero occurrit inquirendum, quænam sint iudicia, vel circumstantiæ ex quibus sufficienter colligi potest, similem pœnam esse irregularitatem, & non aliud impedimentum canonicum: quando irregularitas non proprio nomine ponitur, sed per effectus, vel alia generalia verba. Respondetur, varia signa assignari solere, nõ tamen omnia esse certa. Vnum est, si talis pœna auferenda dicatur per dispensationem: nam in hoc irregularitas distinguitur à censuris, quod non per absolutionem sicut illæ, sed per dispensationem tollitur, vt infra dicemus. Sed hoc iudicium non est sufficiens, vt supra tetigi in materia de Suspensione, quia tollitur per dispensationem, licet proprie non conueniat censuris, non tamen est proprium irregularitatis: sed etiam conuenit de positioni tam à iure, quam ab homine latæ, & suspensioni, quæ pœna est, & ad certum

Fr. Suarez tom. 5.

A tempus, vel perpetuo definite fertur, vt citato loco ostendi.

Secundum iudicium esse potest, si talis priuatio feratur sine culpa, quamuis non sine causa. Nam in primis hoc videtur esse iudicium certum, quod tale impedimentum contrahitur ipso facto, posita tali causa, seu conditione: quia non ponitur vt pœna: ergo ad illud contrahendum non requiritur vis coactiua iudicis, aut eius sententia vel iudicium, nisi interdem ex accidenti, si causa sit dubia. Deinde videtur proprium irregularitatis inter omnia canonica impedimenta, quod possit sine culpa, contrahi. Hoc vero iudicium in primis non est adæquatum, quia non omnis irregularitas incurritur sine culpa: Deinde, licet ubi inuenitur regulariter sit vehemens, & fere certum, interdum tamen videtur deficere, quia aliqua suspensio ab executione ordinum potest contrahi sine culpa, vt in propria materia tactum est. Opinor tamen id nunquam contingere in suspensione, quæ est per priuationem vñs ordinis prius legitime obtenti cum libero iure vtendi illo, quia nemo priuatur hoc iure semel acquisito sine culpa seclusa irregularitate. Solum ergo contingit per suspensionem que est per priuationem, vt sic dicam, seu per non collationem talis vñs, simul cum ipso ordine. Unde hoc non contingit, nisi ipsamet ordinatione, ob aliquem defectum ordinantis, nam ex impotentia dantis, mirum non est, quod alius non recipiat aliquem vñm etiam sine culpa sua. Facta ergo hac exceptione, in reliquis casibus existimo illud iudicium esse optimum, supponendo impedimentum, de quo agitur esse priuationem ordinis, vel vñs eius. Quod ideo assero, quia aliæ inhabilitates Ecclesiasticæ in ordine ad beneficia, vel prælaturas, etiam possunt sine propria culpa contrahi, iuxta c. 1. de Filiis Presbyt. c. In quibusdam de Pœnis c. similibus. Propter quod aliqui hæc etiam inhabilitates irregularitates vocant: non sunt vero ex his, de quibus nunc agimus.

Tertium iudicium est, quado per legem ponitur impedimentum ordinibus, quod post peractam Pœnitentiam manet, argumento textus cum Glossa in cap. *Nisi, verbo, Præter*, de Renuntiatione. Sed hoc commune est censuris. Quæ tamen in hoc differunt, quod per se loquendo, tollendæ sunt post condignam satisfactionem, quod nõ ita est in irregularitate. Sed adhuc manet aliud iudicium commune suspensioni, quæ est pœna vindictiua, vel simpliciter, si perpetua sit: vel pro tempore designato, si habuit certum terminum. Determinabitur autem illud iudicium ad irregularitatem, si tale impedimentum commune sit laicis. Ratio est, quia tunc nõ potest esse depositio, aut suspensio, hæc namq; propriæ sunt clericorum: ergo est irregularitas, quia nullum aliud impedimentum fingi potest. Confirmatur ex dictis circa definitionem irregularitatis: nam hoc impedimentum quod extenditur ad laicos, per se ac primario priuat ipsos ordinibus, seu acceptione illorum, quod est proprium irregularitatis. Unde hoc potissimum est in verbis canonum, considerandum, an directe intendat excludere ab ordinum susceptione: quod si ex verbis non satis expresse constiterit, iudicium infallibile erit, si illa priuatio etiam laicos comprehendat: quod variis exemplis statim cõfirmabimus.

Prius enim interrogare potest aliquis, esto hoc iudicium sit certum, an sit adæquatum: quod est querere, an omnis irregularitas sit communis laicis, vel sit aliqua clericorum propria. Respondeo, si ad formalitatem irregularitatis respiciamus, de se quamlibet irregularitatem esse communem laicis, maxime si sit irregularitas simpliciter & totalis. Si autem respiciamus ad causam irregularitatis, alio modo est ita clericorum propria, vt non possit in laicis inuenire, vt patet in irregularitate, v. g. quæ contrahitur propter violatam excommunicationem per

111

112

executionem ordinis Ecclesiastici: hæc enim causa non potest in homine mere laico reperiri. Et ideo in his irregularitatibus, quæ ob dictam causam sunt propriæ clericorum, aliquando potest esse res magis obscura: an scilicet talis poena sit vera irregularitas, vel tantum suspensio, si nomen irregularitatis in ipso iure non exprimitur. Existimo tamen, regulariter loquendo pro huiusmodi casibus esse sufficienter, & sub proprio nomine expressam in iure irregularitatem. Si alicubi tamen non fuerit res ita clara, consideranda erunt alia verba.

14
Nonnulla
irregulari-
tatis forma
la propo-
nuntur.
1
2
Conc. Trid.
3
4
5
Notandum
circa tres
ultimas for-
mulas.
Ex dictis colligere possumus nonnullas dicendi formulas, quæ in iure inveniuntur, sufficienter indicantes irregularitatem, ut sunt omnes illæ quæ excludunt hominem ab ordinatione seu clericatu. Prima canon. 18. Apostolorum, *non potest esse clericus*. Secunda canon. 21. *Nescit clericus*, scilicet, qui se ipsum mutilavit. Unde quod statim ca. 22. de clerico idem crimen committere dicitur, *deponatur*, plane non significat sententiam depositionis, sed executionem irregularitatis contractæ, quam ipsemet criminosus per se observare tenetur, eumque ab alio non cogatur. Et ideo in Conc. Nicen. i. c. 1. ubi canones repetuntur, dicitur, *Abstinere convenit*, vel *italia habet translatio, cessare debet*. Quæ cum alijs habentur dist. 50. cap. *Si quis*. Tertia ex canon. 60. Apostolorum, *Ad clericum ne promoveatur*: & videtur esse Sermo de illo, qui iuris infamiam contraxit. Et similia verba habentur in cap. *Clericus*, 3. 46. d. Quarta ex can. 78. Apostolorum. *Ne sit clericus*, loquitur de Eurgumeno, Quinta ex cap. 1. de Cleric. non ord. ministr. *Nunquam ordinetur*, loquitur de omni non ordinato, qui in ordinibus sistit ministr. Circa has vero tres ultimas formulas advertere oportet, dari per verba de futuro, & præceptiva, quæ per se potius diriguntur ad prælatos Ecclesiæ, quam ad ipsos criminosos, & ideo videri possent non continere poenam ipso iure latam, quia requirunt actionem hominis, ad quem diriguntur tale præceptum. Nihilominus tamen hoc non obstat, quominus verba illa sufficiant ad irregularitatem ferendam. Est enim considerandum, illa verba non præcipere impositionem poenæ, sed executionem, & ideo supponere poenam iam incursum, seu (quod perinde est) illam efficaciter imponere in actu exercito. Sicut si excommunicatio à canone feratur sub hac forma: *Si quis hoc fecerit nullus cum eo communicet*, significatur, excommunicatione ferri ipso facto, ut in superioribus dictum est. Ratio vero est, quia executio poenæ supponit poenam impositam: ergo quando lex immediate præcipit, priuationem aliquam ut observandam ex vi sua, simul imponit illam priuationem ut poenam, vel impedimentum, ipso facto incurrendum, siue id præcipiat ex parte ipsius rei qui abstinere debet, siue aliorum qui illum debent vitare: hæc enim duo correlativa sunt, & in vno aliud includitur. Et ideo interdum lex fertur explicando prohibitionem ex parte personæ quali patientis, interdum vero ex parte ipsius agentis ut in dictis formis, & clarius in c. *Præcipimus*, d. 34. ex Greg. lib. 2. Epist. 25. *Præcipimus ne vnquam illius ordinationes facias*, & infra, *Si quos huiusmodi repperis, non audeas promovere*. Loquitur autem aperte de bigamia, & aliis defectibus inducentibus irregularitatem. Similiter in cap. *Si laici*, d. 34. dicitur, *Ad ministerium Ecclesiasticum nullo modo adducatur*. Et in cap. sequent. *Non admittatur ad clericum*.

23
24
25
26
27
Sexta forma sumi potest ex cap. *Curandum*, 34. d. ibi, *Non aspires ad ordines*, & loquitur de bigamo. Et in originali, Conc. Romano sub Hilario. c. 2. Statim additur de simili irregulari, *Repellendum esse, &c.* Et in c. 3. de alijs irregularibus dicitur, *Ad sacros ordines aspirare non audeant*. Septima sumi potest ex ca. 55. d. ibi, *Illi non possunt secundum canones sacerdotia concedi*. Sicut etiam in can. 16. Apostolorum dicitur, *Non potest esse ex numero sacerdotum*. Octava sumi

A potest ex c. *Miror*, 50. d. ibi. *Sacerdoti priuatus*: quam enim hoc verbum generale sit, & degradationem vel depositionem significare possit, tamen ex circumstantiis, & materia de qua agebatur, scilicet, de homicidio voluntario, satis determinatur ad significandum irregularitatem. In quibus formis advertere licet, sæpe fieri mentionem solius sacerdotii, ideoque non videri verba sufficientia ad inducendam irregularitatem totalem, quæ includat priuationem inferiorum ordinum. Nihilominus tamē dicendum est, regulariter per illa verba significari totalem irregularitatem, vel nomine sacerdotii totum statum clericalem comprehendendo, vel certe quia inferiores ordines ad sacerdotium ordinantur: & ideo quia sacerdotio remouetur simpliciter, ac perpetuo, ad alios etiam ordines censetur fieri inhabilis, nisi talis sit irregularitas, quæ alios ordines supponat, & sine crimine contrahatur, ut in superioribus tactum est, & ex dicendis in particulari evidentijs constabit. Hunc autem esse sensum dictorum canonum constat ex dicto cap. *Miror*, ibi. *Sacerdos priuatus*, & tamen loquitur de homicida: & similiter loquuntur de bigamo canones Apostolorum: & idem reperitur in alijs. Dico autem, regulariter, quia aliquando est propriæ & in particulari sermo de sacerdotali ordine: quod ex circumstantiis legis colligendum erit. E contrario vero cum de irregularibus dicitur, non admitti ad clericum, vel ad Ecclesiasticum ministerium; sumendum est clericus proprie prout per Ecclesiasticos ordines constituitur. Aliquando enim comprehenduntur sub cleri nomine omnes Ecclesiasticæ personæ, in quibus sunt religiosi, etiam si ordinem non habeant: quomodo sumitur in cap. *Duo sunt*, 12. quæstione 1. & in cap. *Si quis suadente*, 27. quæstione 4. proprius vero sumitur pro solis ministris Ecclesiasticis, soletque formaliter à monachatu distingui, ut in cap. *Alia*, cum multis, 16. quæstione 1. Atque in hac proprietate sumitur in canonibus, quæ illis verbis irregularitatem imponunt.

Ultimo præter dictas formulas numerat alias Maiol. lib. 1. c. 1. de irregularitate, quæ, vel non inveniuntur, ut quomodo citatur ex c. *De laici*, d. 34. nullum est enim tale caput in illa dist. 12. autē q. 2. ubi inuenitur, nullum habet verbum, quod irregularitatem indicet. Vel non sunt verba iuris canonici, sed Gratiani, ut quæ citantur ex d. 81. post c. 1. vers. *Quodlibet*, ibi, *Ordinari non debet*, quæ ibi non significant irregularitatem, sed obligationem non ordinandi indignos. Similiaque sunt quæ citantur ex d. 42. in principijs ibi, *Prohibendum sunt a sacerdotio*, qui ab opere pietatis probantur alieni. Vel certe talia sunt verba, quæ censuram potius, vel ad summam poenam Ecclesiasticam in comuni significat, ut in c. *Tanta*, d. 86. ibi, *Fixam maledictione feruimus*. Quæ vero citantur ex c. *Cōsequens*, d. 88. *A clericaliibus officiis abstinere cogantur*, suspensionem aperte significant, & ferendam potius quam latam. Sicut etiā illa ex c. *Episcopi*, 12. q. 1. *Communione priuetur*, significant excommunicationem ferendam. Denique addit prædictus autor, sæpe iura canonica uti hac voce, *Animaduerso*, quæ vox iure civili accipi solet, p. poena debita pro capitali crimine: quomodo videtur accipi in c. *In nonnullis*, de Iudejs, unde respectu clericorum significare dicitur degradationem, postquam tradendus est clericus brachio seculari, & citat Felin. in d. c. *In nonnullis*, & Hostiens in c. *In quibusdam*, de Poenis, nu. 5. qui nullam mentionem faciunt irregularitatis. Sed Maiol. de suo addidit, vocē illā cōsequenter significare irregularitatem: sed formaliter non sequitur, nisi aliud cōstet, quia degradatio nec est irregularitas, nec illam secum affert proprie loquendo. De illa ergo voce, *Animaduerso* Ecclesiasticæ, recte concludit Felin. supra in fine, cum Dominico, esse ambiguum & valde generale, & iuxta materiam subiectam de illa indicandum esse. Ergo addo

Secl. I. An aliter quam per dispensationem tollatur. 653

addo magis significare poenam ab homine imponendam, quam à iure latam, & ideo raro ad irregularitatem accommodari.

DISPUTATIO XLI.

De modis quibus tollitur irregularitas, præsertim de dispensatione eius.

NTEQUAM ad particulares irregularitates descendamus necesse est, ut sicut generalem doctrinam, de irregularitate, quantum ad eius institutionem, & effectum tradidimus, ita etiam de modis quibus auferri potest dicamus. Supponimus autem irregularitatem auferri posse, ut constat ex Ecclesiæ usu, & ex eo, quod neque est impotentia simpliciter, neque poena irremissibilis. Quanquam non desint, qui distinctione utantur, dicentes, quandam esse irregularitatem magnam, quæ dispensatur, aliam vero maximam, quæ nunquam dispensatur, ut quod cæcus ordinetur. Sed non est necessaria distinctio, quia si defectus talis sit, ut omnino sit indispensabilis, reuera non est propria irregularitas, sed erit impotentia aliqua, vel impedimentum iure diuino, vel naturali impediens, vel simpliciter, vel digne recipere, vel ministrare ordines. Si vero impedimentum est dispensabile, quod maiorem, vel minorem requirat causam, & quod frequentius, aut rarius dispensetur, non refert, neque variat rationem irregularitatis. Supposito ergo, quamecunque propriam irregularitatem tolli posse saltem per dispensationem, duo à nobis præcipue videnda sunt. Primum an possit aliquando sine dispensatione tolli, & consequenter quæ requirantur ad talem dispensationem, deinde apud quem sit potestas dispensandi in hoc defectu.

SECTIO I.

Verum possit irregularitas aliter quam per dispensationem tolli.

Ratio dubitandi esse potest, quia irregularitas est impedimentum de se perpetuum iure canonico introductum: ergo nunquam potest tolli, nisi per dispensationem in iure. In contrarium vero est, quia censura non tollitur per dispensationem, sed per absolutionem, ergo etiam irregularitas, nam videtur esse eadem ratio. Aliunde vero etiam apparet, neque absolutionem, neque dispensationem esse necessariam, vel possibilem quia vel cessat causa irregularitatis, vel non: si cessat, eo ipso tollitur irregularitas sine alia indulgentia superioris, ex regula illa, *Cessante causa, cessat effectus*, quæ in præsentem maxime locum habere videtur. Quia irregularitas fertur præcipue propter indecentiam; hæc autem infertur cessante causa, ergo aufertur etiam irregularitas. Unde è contrario si causa non cessauit, non poterit tolli irregularitas etiam per dispensationem, quia semper manet indecentia: non videtur.

Fr. Suarez tom. 5.

detur autem posse per dispensationem fieri, ut cum indecentia licite ordines suscipiantur, vel administrantur.

In hac re communis doctrina est, irregularitatem & per dispensationem, & aliis modis tolli posse. Ita Syluest. verb. *Irregularitas*, in fine, & alij Summistæ eodem verb. Qui præcipue tres modos assignant tollendi irregularitatem, scilicet per baptismum, per religionis ingressum, & per dispensationem. Sed quod ad baptismum attinet, dictum in superioribus est, ante illum nullam esse propriam irregularitatem, & ideo non proprie dici, irregularitatem tolli per baptismum, sed dicendum potius esse, defectum existentem in homine ante baptismum non reddere hominem irregularem post baptismum. Hæc autem regula sub hac generalitate non admittitur ab omnibus: Nam Rich. quodlib. 2. 22. absolutè negat irregularitatem aliquam tolli per baptismum, etiam illam, quæ propter culpam contrahitur, quia irregularitas, inquit, non contrahitur sub ea ratione qua culpa est, sed sub aliqua alia. Alij generaliter admittunt illam regulam, estque consentanea doctrinæ Hieronymi. Epist. 83. ad Oceanum. Alij distinctione utuntur: nam de irregularitate, quæ provenit ex peccato, vel ex sequela peccati, quæ est infamia, asserunt non induci in baptismum propter peccata, quæ præcesserunt. De alia vero irregularitate, quæ sine peccato contrahitur, oppositum docent. Quæ fuit opinio Hostiensis, Ioannis Andreæ, & aliorum, quam videtur sequi Maiol. lib. 1. de Irregular. c. 2. n. 8. reg. 13. Sed tamen Abbas in c. *Caudemius*, nu. 6. de Diuortis, cum aliis, licet admittat primum membrum huius distinctionis, secundum subdistinguentium putat, nam in aliquibus admittitur, ut in illa quæ provenit ex bigamia, iuxta sententiam Ambrosij lib. 3. Epist. 25. & Augustini lib. de Bono coniugali cap. 18. Idemque esse de Irregularitate ex defectu natalium affirmat Syluester supra quæst. 28. Adhuc tamen hi doctores, aliquam irregularitatem, quæ sine culpa contrahi solet, ut est illa quæ dicitur ex defectu lenitatis, impediri ratione baptismi. Quod etiam tenet Angelus verb. *Irregularitas*, 2. & Armil. num. 87. Sed hoc loco non possumus particulares quæstiones tractare aut definire. Et ideo neque possumus regulam omnino generalem constituere, nam hæc pendet ex particularibus quæstionibus. Possumus autem cum hac exceptione generaliter dicere: In homine denuo baptizato nullam manere irregularitatem ratione præcedentium actionum, aut conditionum, nisi ubi oppositum sufficienter in iure constiterit. In hoc enim videntur fere continere Doctores citati. Et congrua ratio reddi potest, quia per baptismum denuo regeneratur quis, & efficitur quasi nouus homo: & ideo per se loquendo ac regulariter, omnis macula & indecentia ab eo tollitur, præsertim illa quæ in culpa fundatur. Deinde, omnis irregularitas est de iure positio: omne autem positium ius, generatim loquendo, dirigitur ad baptizatos: ergo non est extendendum ad defectus commissos ante baptismum, nisi id fuerit in iure expressum. Hæc igitur generalis regula contra Richardum obseruanda est. An vero in casu bigamiæ, vel alio admittenda sit exceptio, suo loco dicemus.

De secundo modo ablationis irregularitatis per ingressum religionis.

Circa secundum modum tollendi irregularitatem per ingressum religionis advertendum est, aliud esse irregularitatem tolli per religionis ingressum ipso facto, & sine alia dispensatione, aliud vero irregularitatem ante religionis ingressum contrariam, per illius ingressum fieri dispensabilem per religionem ipsam seu Prælatos eius. Rursus in utroque casu loqui possumus, aut de iure communi, aut

lil 3

expti-